

Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba

**Actuariële en
bedrijfstechnische nota**

NPR 2005

Versie 2.0 vastgesteld d.d.20 juni 2013

Juni 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Organisatie, beheer en interne controle	4
2.1. Organisatiestructuur pensioenfonds	4
2.1.1 Taken en Verantwoordelijkheden	4
2.1.2 Deskundigheid Raad van Toezicht en Directie.....	8
2.2. Beheersmaatregelen en interne controle	8
2.2.1 Risicogebaseerde interne controle	8
2.2.2 Rapportages	9
2.2.3 Informatieverstrekking & communicatie.....	10
3. Pensioenreglement	11
3.1. Aangesloten deelnemers.....	11
3.2. Deelnemerschap	11
3.3 De inhoud van het pensioenreglement	11
3.3.1 Het pensioenreglement in hoofdlijnen	11
4. Herverzekering	13
5. Voorzieningen, reserves, weerstands-vermogen en dekkingsgraad	14
5.1. Voorziening pensioenverplichtingen (VPV).....	14
5.1.1. Grondslagen en veronderstellingen.....	14
5.2 Overige voorzieningen	15
5.3 Weerstandsvermogen	16
5.3.1 Bepaling van het weerstandsvermogen	17
5.4 Dekkingsgraad.....	18
6. Beleggingsbeleid	20
7. Premiebeleid	21
7.1. Kostendekkende premie.....	21
7.2 Feitelijke premie	22
7.3. Deelnemersbijdrage	23

7.4. Maximale bijdrage werkgever.....	23
7.5 Minimale bijdrage werkgever.....	24
8. Indexatiebeleid.....	25
9. Financiële sturingsmiddelen.....	27
9.1 Premiebeleid.....	27
9.2. Beleggingsbeleid	27
9.3. Indexeringsbeleid	27
9.4. Beperking pensioenopbouw pensioenregeling	28
9.5. Korting opgebouwde aanspraken in pensioenregeling	28

1. Inleiding

Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (het pensioenfonds of APFA) voert voor de overheidsdienaren en daarmee gelijkgestelden (werknemers) in Aruba het pensioenreglement uit.

Het pensioenfonds heeft de op haar rustende verplichtingen niet volledig herverzekerd. In deze actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) wordt een motivering gegeven van de financiële opzet en actuariële grondslagen van het pensioenreglement zoals deze per 1 januari 2012 is gewijzigd, hierbij onderscheid makend tussen enerzijds het vermogen en anderzijds de voorziening pensioenverplichtingen.

Deze abtn is vastgesteld tijdens de Raad van Toezicht vergadering op 20 juni 2013, onder unaniem oordeel, en geldt met ingang van 1 januari 2013.

In deze abtn zullen passages voorkomen die nog niet als zodanig zijn doorgevoerd in het pensioenreglement. Er is een project gaande om alle aanpassingen betreffende het pensioenreglement te verzamelen en te verwerken zodanig dat het pensioenreglement in een keer geaccordeerd kan worden door Raad van Toezicht en de overige stakeholders, voor zover van toepassing. Naar verwachting zal het pensioenreglement uiterlijk eind 2013 geactualiseerd zijn. In de gevallen waarbij er een discrepantie is, zal dit met een voetnoot worden opgemerkt.

2. Organisatie, beheer en interne controle

Het pensioenfonds hanteert de pension fund governance¹ structuur conform richtlijnen OECD die de Raad van Toezicht en de Directie in staat stelt om hun functie deugdelijk te kunnen uitvoeren.

2.1. Organisatiestructuur pensioenfonds

Het pensioenfonds wordt bestuurd door een directie, bestaande uit maximaal drie leden. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid en beheer uitgevoerd door de directie. De Raad van Toezicht wordt ondersteund door diverse commissies en de Directie wordt ondersteund door een pensioenfondsorganisatie.

2.1.1 Taken en Verantwoordelijkheden

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De samenstelling van de Raad van Toezicht dient te voldoen aan de criteria zoals vastgelegd in de Statuten² van het pensioenfonds. Onderdeel van de taken van de Raad van Toezicht zijn o.a.:

- De leden van de directie benoemen;
- Een directielid tot Voorzitter benoemen;
- Het functioneren als adviseur en klankbord voor de directie; en
- Het goedkeuren van o.a. pensioenreglementen, jaarverslag, beleggingsbeleid en beleggingsplan.

Voor een gedetailleerde beschrijving van de taken van de Raad van Toezicht wordt naar het Reglement Raad van Toezicht verwezen. De Raad van Toezicht wordt bijgestaan door de Auditcommissie, Beloningscommissie, Commissie van Beroep en de Beleggingscommissie.

¹Gebaseerd op OECD Guidelines for Pension Fund Governance, 5 juni 2009

²Statuten voor Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba, d.d. 29 april 2005

Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit drie leden welke door de Raad van Toezicht uit haar midden worden aangewezen. De Auditcommissie heeft een toezichthoudende functie³ op ondermeer:

- de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en gedragscodes
- de financiële informatieverschaffing en het functioneren van de interne financiële verslaglegging
- de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de interne controleur en externe accountants

Beloningscommissie

De Beloningscommissie bestaat uit drie leden van de Raad van Toezicht met de volgende samenstelling: lid deswege de vakbonden, lid deswege de Werkgevers en de Voorzitter van de Raad van Toezicht. De beloningscommissie heeft de volgende werkzaamheden⁴:

- bij aanstelling van directeurs het doen van een voorstel inzake bezoldiging
- het jaarlijks vaststellen van de prestatiecriteria voor directeurs en de beoordeling van de realisatie hiervan
- het opmaken van het remuneratierapport

Commissie van Beroep

De Commissie van Beroep bestaat uit vijf leden, waarvan twee leden van de Raad van Toezicht aangevuld met drie onafhankelijke ter zake deskundigen. De Commissie van Beroep is bevoegd⁵ tot het doen van een uitspraak in geschillen tussen werkgever, een aangewezen werkgever, een deelnemer, een gewezen deelnemer, hun rechtverkrijgende of een ander die naar het oordeel van de commissie rechtstreeks getroffen wordt en APFA betreffende besluiten van de Raad van Toezicht en/of directie die zijn genomen krachtens de Statuten en pensioenreglementen.

³Voor een volledige beschrijving van de verantwoordelijkheden van de Auditcommissie wordt verwezen naar het Reglement Auditcommissie, d.d. 20 juni 2013

⁴Voor een volledige beschrijving van de verantwoordelijkheden van de Beloningscommissie wordt verwezen naar het Reglement Beloningscommissie, d.d.8 december 2009

⁵Voor een volledige beschrijving van het proces wordt verwezen naar het Reglement Commissie van Beroep, d.d. 20 juni 2013

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf leden. De leden worden door de Raad van Toezicht benoemd voor een periode van vier jaar. De Beleggingscommissie heeft als doel het leveren van een bijdrage aan de kwaliteit en de objectiviteit van het beleggingsbeleid, het risicobeheer alsmede het toezicht op een juiste uitvoering van het beleggingsbeleid⁶.

Directie

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directie zijn vastgelegd in de statuten en in een directiereglement⁷. De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het pensioenfonds, het optimaliseren van werkprocessen, de managementrapportage en het uitvoeren van het door de Raad van Toezicht vastgestelde beleid. Het pensioenfonds wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de directie en de directie kan na voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht, schriftelijke volmacht van vertegenwoordiging geven aan werknemers en aan derden. De directie wordt bijgestaan door de pensioenfondsorganisatie.

Pensioenfondsorganisatie

Naar aanleiding van ondermeer het veranderde pensioenlandschap, de complexiteit van onderliggende thema's en de verzwaarde eisen van de toezichthouder, is APFA bezig met de uitvoering van een reorganisatie waarbij de nadruk meer komt te liggen bij een risicogerichte benadering. De nieuwe organisatiestructuur ziet er schematisch als volgt uit⁸:

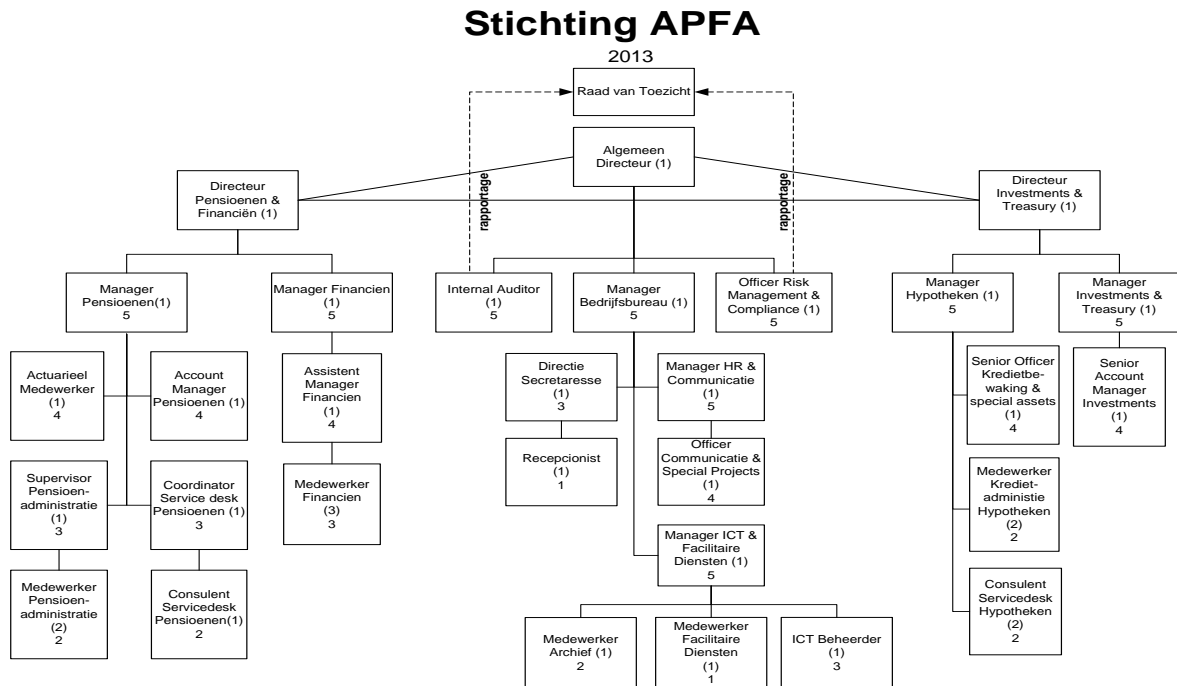
⁶Voor een volledige beschrijving van de werkzaamheden wordt verwezen naar het Reglement Beleggingscommissie, d.d. 20 juni 2013

⁷Directiereglement, d.d. 31 mei 2007

⁸Voor verdere details inzake de reorganisatie wordt verwezen naar het strategisch plan 2013-2017

ORGANISATIESTRUCTUUR

5 april 2013

Naar verwachting zal het reorganisatieproces per 15 juli 2013 zijn afgerond.

Externe dienstverleners

De financiële status van het pensioenfonds wordt jaarlijks gecontroleerd door een externe registeraccountant en een actuaris AG. De registeraccountant en actuaris AG worden in principe voor een periode van 3 jaar benoemd door de Raad van Toezicht. Verder worden de buitenlandse beleggingen bij een onafhankelijke custodian bewaard, geadmistreerd en gerapporteerd. Het vermogensbeheer voor de buitenlandse beleggingen is uitbesteed aan een fiduciaire manager. Momenteel wordt een deel van de interne audit activiteiten uitbesteed aan extern accountant kantoor.

2.1.2 Deskundigheid Raad van Toezicht en Directie

Er is een concept deskundigheidsplan opgesteld voor de leden van de Raad van Toezicht en de directieleden. Dit plan beschrijft de minimale vereisten aan kennis en vaardigheden voor het bestuur en de raadsleden. Dit concept deskundigheidsplan zal in 2013 nog verder worden uitgewerkt met ondermeer specifieke kennis en vaardigheden en individuele opleidingsplannen. Indien er hiaten worden geconstateerd zullen deze middels cursussen of trainingen worden ingevuld⁹. Alle leden van de directie en de Raad van Toezicht dienen minimaal in het bezit te zijn van de opleiding voor Pensioenfondsbestuurder niveau 1 en 2.

2.2. Beheersmaatregelen en interne controle

Er dienen adequate interne controles plaats te hebben binnen de organisatie om ervoor te zorgen dat alle uitvoerders en verantwoordelijken conform o.a. de statuten, reglementen en wet & regelgeving handelen. De interne controle zal in 2013 verder worden aangescherpt met de komst van een Risk & Compliance Officer (conform reorganisatieplan) en de uitwerking van het risicomanagement raamwerk. Tevens is de integere bedrijfsvoering in 2012 aangevuld met een incidentenbeleid en een klokkenluiderprocedure en zal in 2013 een verdere aanscherping plaatsvinden. Verder is er een nieuw communicatiebeleid vastgesteld om tijdig, inzichtelijk en volledige informatie te verschaffen naar alle belanghebbenden.

2.2.1 Risicogebaseerde interne controle

De interne controle is zoveel mogelijk gewaarborgd door de volgende maatregelen van interne controle:

- Het beschermen van systemen en eigendommen door middel van procuratieregelingen, toegangsbeveiliging.
- Het aanbrengen van functiescheidingen conform het organisatieschema uit paragraaf 2.1.
- Het toepassen van het vier-ogen-principe.
- Het afbakenen van bevoegdheden, door het beperken van het aantal bevoegdheden per persoon en het beperken van het aantal personen per bevoegdheid.

Het functioneren en de kwaliteit van de administratieve organisatie wordt periodiek getoetst door middel van interne audits. De Intern Controleur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het (doen) uitvoeren van deze audits, al dan niet ondersteund door externen.

Daarnaast is het pensioenfonds bezig met de uitwerking van het risicomanagement raamwerk op basis van het KPMG rapport "rapportage betreffende het ontwikkelen van een risicomanagement

⁹Nadat het deskundigheidsplan definitief is vastgesteld zal deze abtn worden geactualiseerd.

framework¹⁰. In dit rapport worden aanvullende gewenste beheersmaatregelen aanbevolen op basis van een eerste inventarisatie van risico's.

Ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie heeft het pensioenfonds integere bedrijfsvoering verder gedefinieerd. APFA beschikt reeds over een gedragscode, incidentenbeleid en klokkenluiderprocedure en de integere bedrijfsvoering zal in 2013 verder worden uitgebreid met:

- Know your customer beleid
- Prudent Person beleid
- Uitbestedingsbeleid
- Privacy beleid
- Fraude protocol

2.2.2 Rapportages

De Raad van Toezicht komt tenminste vier keer per jaar in vergadering bijeen. Bij al deze vergaderingen is de directie normaliter aanwezig.

De actuariële en bedrijfstechnische nota en het strategische beleggingsbeleid worden telkens voor een periode van drie jaar vastgelegd. Voorgenoemde documenten dienen te worden goedgekeurd door de Raad van Toezicht, gehoord het advies van de directie. Jaarlijks legt de directie van het pensioenfonds verantwoording af aan de Raad van Toezicht over het gevoerde en gerealiseerde beleid. Gedurende het jaar ontvangt de Raad van Toezicht voortgangsrapportages per kwartaal. Voor de uitoefening van haar taak beschikt de Raad van Toezicht tevens tenminste over de volgende (management)informatie:

- Een kwartaalrapportage inzake o.a. de beleggingen en de verplichtingen alsmede de daarbij behorende (geprognoseerde) ontwikkeling van de netto-dekkingsgraad en operationele zaken.
- De relevante ontwikkelingen op pensioengebied en de mogelijke consequenties hiervan voor het fonds (regelmatig aangeleverd door de directie). Tevens worden enkele vakbladen binnen de Raad van Toezicht verspreid.
- Het door de directie voorbereide jaarrapport van het fonds.
- Kwartaal rapportages m.b.t. de interne audits en rapportages van de operationele audits
- Een jaarrapportage van de accountant.
- Een jaarrapportage van de actuaris AG.

¹⁰ Rapportage betreffende het ontwikkelen van een risicomanagement framework, KPMG, d.d. 20 augustus 2012

2.2.3 Informatieverstrekking & communicatie

De communicatiestrategie van APFA is grotendeels gebaseerd op het vergroten van vertrouwen bij haar stakeholders. Daartoe hanteert APFA de volgende pijlers:

- Communicatie vanuit een realistische, “menselijke” boodschap
- De klant centraal stellen in de informatievoorziening
- Meer in gesprek zijn
- Resultaten communiceren

Jaarlijks wordt het communicatieplan van APFA vastgelegd en dit plan omvat ondermeer:

- Op kwartaalbasis de vakbonden uitnodigen voor informatiesessies
- Op jaarbasis vindt er een algemene ledenvergadering plaats
- Op kwartaalbasis wordt een persbericht geplaatst waarbij belanghebbenden worden geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen van het fonds

Naast de reeds bestaande informatieverstrekking & communicatie is er een projectplan uitgewerkt waarin aanvullende doelstellingen van het communicatiebeleid voor 2013 zijn uitgewerkt. Onderdelen van dit plan zijn o.a. het invoeren van¹¹:

- Een periodieke nieuwsbrief voor stakeholders
- Nieuwe brochures
- Het verbeteren van de informatievoorziening voor deelnemers en gepensioneerden
- Een vernieuwde website met actuele gegevens.

¹¹ Voor het gedetailleerde projectplan wordt verwezen naar het integraal actieplan 2013, maart 2013

3. Pensioenreglement

3.1. Aangesloten deelnemers

Het pensioenfonds voert het pensioenreglement uit voor de volgende deelnemers:

- Deelnemer aan het pensioenreglement is de werknemer die op of na de privatiseringsdatum van APFA de hoedanigheid van werknemer krijgt, mits de werknemer op een door het pensioenfonds aan te geven wijze als deelnemer is aangemeld.
- Tevens is deelnemer diegene die wachtgeld ontvangt en voldoet aan het bepaalde in artikel 20 van het pensioenreglement.

In de financieringsovereenkomsten met aangesloten overheidsinstellingen zijn de wederzijdse verantwoordelijkheden, bevoegdheden, rechten en (financiële) plichten vastgelegd.

3.2. Deelnemerschap

Deelnemer aan het pensioenreglement zijn werknemers als vermeld onder artikel 3 van het pensioenreglement.

3.3 De inhoud van het pensioenreglement

3.3.1 Het pensioenreglement in hoofdlijnen

Het pensioenreglement NPR 2005 van de Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba is van kracht sinds 1 mei 2005 en gewijzigd per 1 januari 2012.

De belangrijkste kenmerken van het pensioenreglement zijn:

- Deelnemers zijn de werknemers in dienst vanaf 1 mei 2005 en per 1 januari 2011 niet zijn overgegaan naar het NPR 2011.
- Het betreft een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met pensioenleeftijd 60 jaar.
- Voor de deelnemers is ouderdomspensioen verzekerd. Per deelnemersjaar wordt 2,15% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. Het totale ouderdomspensioen is gelijk aan de som van alle opgebouwde ouderdomspensioenen over alle deelnemersjaren. De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met een franchise (2013: Afl. 14.059).

- Daarnaast heeft elke deelnemer die op het tijdstip van de ingang van het ontslag uit hoofde van ziekten en/of gebreken blijvend ongeschikt is om zijn dienstbetrekking als werknemer te vervullen, recht op een invaliditeitspensioen. Het invaliditeitspensioen wordt berekend naar het aantal deelnemersjaren dat de deelnemer tot het bereiken van de pensioenleeftijd zou hebben kunnen doorbrengen indien de deelnemer niet wegens arbeidsongeschiktheid zou zijn ontslagen. Het invaliditeitspensioen is derhalve gelijk aan het bereikbaar ouderdompensioen en wordt uitgekeerd vanaf het moment van arbeidsongeschiktheid.
- Voor de nabestaanden is nabestaandenpensioen en wezenpensioen verzekerd. Het nabestaandenpensioen is gelijk aan 5/7e van het te bereiken ouderdompensioen. Het wezenpensioen is per wees gelijk aan 1/7e van te bereiken ouderdompensioen.
- Indexatie
De directie van het pensioenfonds streeft ernaar om de premievrije pensioenaanspraken en ingegane pensioenen jaarlijks te indexeren, indien en voor zover de middelen het toelaten.
 - De premievrije aanspraken en ingegane pensioenen kunnen jaarlijks worden verhoogd met maximaal de helft van de stijging van het jaarcijfer van de algemene loonaanpassing van de pensioengevende salarissen, zoals vastgesteld door de CBA¹².
 - De door de deelnemers reeds opgebouwde pensioenaanspraken kunnen jaarlijks worden verhoogd met maximaal de stijging van het jaarcijfer van de algemene loonaanpassing van de pensioengevende salarissen en dienen met minimaal hetzelfde percentage te zijn verhoogd als de premievrij en ingegane pensioenen
- De deelnemers zijn per jaar een eigen bijdrage in de kosten van de pensioenregeling verschuldigd. Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba bepaalt op grond van het beleid in hoofdstuk 7 van deze abtn jaarlijks de door werkgevers en werknemers gezamenlijk verschuldigde premie. De verdeling van deze totale premie in werkgeversbijdrage en werknemersbijdrage wordt per werkgever door werkgevers en werknemers onderling overeengekomen.¹³

¹² De directie is in discussie met de stakeholders aangaande de uitvoering van deze indexatiebepaling, aangezien de algemene loonaanpassing niet door de CBA wordt vastgesteld. Na definitieve vastlegging van wijziging van indexatiebepaling zal het pensioenreglement hierop worden aangepast.

¹³In afwijking van deze beschrijving is in het pensioenreglement bepaald dat de hoogte van de werknemerspremie middels een Raadsbesluit wordt vastgesteld. In het bovenstaande is de huidige praktijk beschreven; het reglement zal te zijner tijd op dit punt worden aangepast.

4. Herverzekering

Het pensioenfonds heeft met Elips Life AG een risicoverzekering voor het overlijdensrisico afgesloten.

Het invaliditeitspensioen is niet verzekerd. Reden hiervoor is dat de herverzekeraar enkel dekking biedt op basis van "passende arbeid", terwijl in het pensioenreglement NPR 2005 een dekking wordt geboden voor beroepsongeschiktheid. De directie erkent het belang van het zo snel een mogelijk oplossen vinden voor dit risico en zal in overleg treden met de werkgevers voor een mogelijke oplossing hiervoor.

5. Voorzieningen, reserves, weerstandsvermogen en dekkingsgraad

Voor de in eigen beheer gehouden verplichtingen houdt het pensioenfonds de volgende voorzieningen en reserves aan:

5.1. Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

De VPV wordt vastgesteld op basis van het kapitaaldekkingssysteem. De contantewaardeberekening geschiedt op basis van de opgebouwderechtenmethode, rekening houdend met de rekenrente. De rekenrente voor de voorwaardelijk geïndexeerde aanspraken is vastgezet op 4% (conform maximum percentage CBA richtlijnen). In 2013 zal het rekenrente-beleid worden geformaliseerd op basis waarvan de rekenrente jaarlijks wordt getoetst door Directie en Raad van Toezicht.

De pensioenaanspraken voor de actieve en gewezen deelnemers en de toegekende pensioenrechten voor de gepensioneerden worden individueel vastgesteld, daarbij wordt uitgegaan van de per de balansdatum opgebouwde pensioenaanspraken c.q. toegekende pensioenrechten.

5.1.1. Grondslagen en veronderstellingen

De VPV wordt vastgesteld met inachtneming van de actuariële grondslagen en veronderstellingen zoals hierna omschreven. Deze grondslagen kunnen op ieder moment door de directie na goedkeuring door de Raad van Toezicht gewijzigd worden om haar moverende reden, na raadpleging van de accountant en actuaris. Onderstaand zijn de grondslagen weergegeven:

- Rekenrente: 4%
- Overlevingskansen
 - Voor mannen en vrouwen worden de overlevingskansen ontleend aan voor het fonds ontwikkelde Aruba tafels 1999-2008 met een leeftijdsterugstelling van drie jaren voor mannen en één jaar voor vrouwen.
 - Voor kinderen worden de sterftetekansen verwaarloosd.
- Sterftetrendopslag
De opslag voor toekomstige verbetering van de overlevingskansen bedraagt 3,8%.
- Gezinssamenstelling
Voor niet-pensioentrekkenden is voor het verkrijgen van nabestaandenpensioen

verondersteld dat alle deelnemers een (huwelijks)partner hebben. De overschatting van de lasten, veroorzaakt door deze onderstelling, laat toe een reservering voor de verplichtingen voortvloeiende uit toekomstig wezenpensioen achterwege te laten. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat (bepaalde partnersysteem). Voorts is verondersteld dat bij (huwelijks)partners de vrouw drie jaar jonger is dan de man.

- Hertrouwkansen
Gegeven het bepaalde in de pensioenregeling en de onder gezinssamenstelling genoemde onderstelling wordt er geen rekening gehouden met hertrouwkansen.
- Excassokosten
De kostenopslag op de voorziening pensioenverplichtingen bedraagt 2% voor uitvoeringskosten.

Conform artikel 10 van de landsverordening ondernemingspensioenfondsen, dient het pensioenfonds tenminste eenmaal in de vijf jaren een diepgaand actuariael onderzoek in te stellen naar de positie van de Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba. Hierbij worden de financiële positie, gehanteerde grondslagen en veronderstellingen nogmaals nader geanalyseerd. Dit resulteert in het opstellen van een Wetenschappelijke Balans.

5.2 Overige voorzieningen

Het pensioenfonds heeft naast de voorzieningen op pensioenverplichtingen ook beleid geformuleerd voor de bepaling van voorzieningen voor beleggingen en debiteuren.

Voorzieningen beleggingen

De voorzieningen voor beleggingen bestaan uit voorzieningen voor de beleggingscategorie hypotheken en onderhandse leningen. Deze twee categorieën worden tegen boekwaarden geadmistreerd. Voor een "realistische" representatie van de waarden van deze beleggingen dient opgelopen achterstand in betalingen en mogelijke kredietkwaliteit-verslechtering die eventueel kunnen leiden tot verlies, zorgvuldig in kaart te worden gebracht en daar waar nodig te worden voorzien¹⁴.

¹⁴Zie voorzieningenbeleid hypotheken en voorzieningenbeleid onderhandse leningen.

Vorzieningen debiteuren

De voorzieningen voor debiteuren bestaan uit voorzieningen voor premiedebiteuren (werkgevers) en overige debiteuren. Hier wordt per debiteur zorgvuldig geanalyseerd wat de haalbaarheid is van volledige inning van het uitstaande bedrag¹⁵.

5.3 Weerstandsvermogen

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen worden de solvabiliteitsrichtlijnen gevolgd voor ondernemingspensioenfonds onder toezicht van de CBA. Een belangrijk risico is dat de financiële positie als gevolg van een waardedaling van de beleggingen op enig moment verslechtert tot een onaanvaardbaar laag niveau. Het risico van een dergelijk scenario wordt groter naarmate pensioenfonds risicovollere beleggingen in hun portefeuille hebben. Teneinde te voorkomen dat de financiële positie als gevolg van een waardedaling van de beleggingen verslechtert, dient het pensioenfonds een weerstandsvermogen aan te houden.

¹⁵Zie voorzieningenbeleid debiteuren.

5.3.1 Bepaling van het weerstandsvermogen

Risicofactoren per beleggingscategorie			
Beleggingscategorie	Risicofactor (%)		
Liquide middelen			0,0
Te vorderen beleggingsopbrengsten (<= 90 dagen)			0,0
Termijndeposito's			0,0
Overheidsobligaties			0,0
Bedrijfsobligaties	<u>S&P</u>	<u>Moody's</u>	
“Highestquality”	AAA	Aaa	1,0
“ High strong credit quality”	AA+	Aa1	5,0
	AA	Aa2	5,0
	AA-	Aa3	5,0
“Upper medium gradequality”	A+	A1	10,0
	A	A2	10,0
	A-	A3	10,0
“Medium & low gradequality”	BBB+	Baa1	20,0
	BBB	Baa2	20,0
	BBB -	Baa3	20,0
“Lowerquality”			100,0
Hypothecaire leningen			2,0
Leningen op schuldbekentenissen			5,0
Onroerend goed eigendom of participaties			10,0
Aandelen: gewone/preferente			20,0
Overige beleggingen			*

Het weerstandsvermogen is een functie van de risicograad van beleggingen. Ter bepaling van de risicograad wordt de zogenoemde “asset-risk” methode gehanteerd.

Het hanteren van een weerstandsvermogen dat lager is dan op basis van de risicofactoren gehanteerd zou moeten worden, is voor de CBA alleen acceptabel, indien het pensioenfonds met behulp van een ALM-studie kan aantonen dat het lagere weerstandsvermogen toereikend is¹⁶. Het pensioenfonds heeft besloten de CBA-normen te volgen.

* De fondsen en/of beleggingen die niet binnen de categorisering van de CBA gedefinieerde categorieën vallen, worden gecategoriseerd als “overige beleggingen”. Voor deze categorie zal het pensioenfonds een onderbouwde risicofactor vaststellen. Deze vaststelling wordt in principe gebaseerd op de standaarddeviatie van de benchmark van de desbetreffende belegging en dient door de directie te worden goedgekeurd.

5.4 Dekkingsgraad

Als invulling van artikel 13 van de Landsverordening Ondernemingspensioenfonds heeft de CBA voor het toezicht op pensioenfonds solvabiliteitsrichtlijnen gepubliceerd. In deze solvabiliteitsrichtlijnen wordt een definitie gegeven van “de dekkingsgraad” en vervolgens wordt deze definitie aangepast. In deze abtn worden voor de helderheid twee verschillende begrippen gehanteerd:

Bruto-dekkingsgraad = waarde beleggingen gedeeld door VPV

Netto-dekkingsgraad = waarde beleggingen minus weerstandsvermogen, gedeeld door VPV

De netto-dekkingsgraad ligt per definitie lager dan de bruto-dekkingsgraad en wordt via het weerstandsvermogen direct beïnvloed door de beleggingsmix van het pensioenfonds: Het verschil tussen netto- en bruto-dekkingsgraad neemt toe naarmate de beleggingsmix een groter aandeel beleggingen bevat met een hoge risicofactor (bijvoorbeeld aandelen).

Op basis van de solvabiliteitsrichtlijnen van de CBA dient de netto-dekkingsgraad minimaal 100% te bedragen. Indien de netto-dekkingsgraad onder dit niveau is gezakt, is de financiële positie onvoldoende. Met behulp van de volgende beleidsinstrumenten dient de netto-dekkingsgraad teruggebracht te worden naar 100%:

- Premiebeleid.
- Indexatiebeleid.
- Beleggingsbeleid.

¹⁶conform actuariële richtlijnen CBA

Voor de vastlegging van het premie- en indexatiebeleid in hoofdstuk 7 en 8 van deze abtn hanteert het pensioenfonds zowel de bruto- als de netto-dekkingsgraad.

6. Beleggingsbeleid

Gezien de omvang van het pensioenfonds van NPR 2005 is het uitvoeren van een afzonderlijk beleggingsbeleid moeilijk haalbaar. Het gevoerde beleggingsbeleid van NPR 2005 is overeenkomstig het beleggingsbeleid van NPR 2011. Voor een beschrijving hiervan wordt verwezen naar de abtn NPR 2011.

7. Premiebeleid

In de pensioen- en financieringsovereenkomsten van de NPR 2005 is opgenomen dat het pensioenfonds de pensioenpremie jaarlijks vaststelt op basis van deze abtn.

7.1. Kostendekkende premie

De kostendekkende premie is de premie die nodig is voor de reglementaire pensioenopbouw en de risicodekking voor de actieve deelnemers in het betreffende jaar. Bij het bepalen van de premie worden de volgende elementen in acht genomen:

- **Coming Service**
De kosten van de jaarlijkse opbouw van ouderdoms- en nabestaandenpensioen van actieve deelnemers.
- **Arbeidsongeschiktheidsrisico**
Dit betreft de kosten van het direct laten ingaan van het bereikbaar ouderdomspensioen vanaf invalidering en het uitkeren van een overbruggingspensioen tussen de datum van arbeidsongeschiktheid en 60 jaar.
- **Kosten van overlijden in actieve dienst**
Hiervoor zijn de kosten genomen die verbonden zijn aan de risicoherverzekering voor overlijden.
- **Opslag voor administratiekosten in het lopende boekjaar**
Deze kostenopslag dient ter dekking van de administratiekosten in het lopende boekjaar.
- **Opslag voor toekomstige administratiekosten**
Deze kostenopslag betreft de excasso-opslag van 2%, die dient voor de opbouw van de voorziening voor toekomstige administratiekosten die in de voorziening (VPV) is opgenomen.
- **Solvabiliteitsopslag**
Naast de opbouw dient er een solvabiliteitsopslag op de premie te worden gelegd om de fluctuaties in de beleggingen op te vangen. Deze opslag wordt bepaald op basis van de hoogte van de bruto-dekkingsgraad die correspondeert met de financiële positie waarin de netto-dekkingsgraad 100% bedraagt¹⁷ en wordt gebaseerd op het door de CBA vereiste weerstandsvermogen voor de strategische beleggingsmix.

In de premie is geen element opgenomen om de jaarlijkse voorwaardelijke indexatie te financieren. Dit betekent dat indexatie bekostigd dient te worden uit overrente, oftewel

¹⁷ Bijvoorbeeld: Stel dat het weerstandsvermogen in de strategische mix 10% van de waarde van de beleggingen bedraagt, dan bedraagt de solvabiliteitsopslag $10\% / (1 - 10\%) = 11,1\%$

rendementen die hoger zijn dan de rekenrente van 4%. Aan de berekening van de actuariële benodigde premie liggen dezelfde actuariële grondslagen en onderstellingen ten grondslag als aan de VPV.

7.2 Feitelijke premie

Afhankelijk van de financiële positie wordt de feitelijk te betalen premie bepaald. Hiervoor zijn de volgende dekkingsgraadgrenzen van belang:

- **Bruto-dekkingsgraadgrens van 100%**
Het vermogen dient ten minste de VPV te dekken, ofwel de bruto-dekkingsgraad dient ten minste 100% te zijn. Deze grens hangt niet af van de actuele beleggingsmix.
- **Netto-dekkingsgraadsgrenzen van 100% en 115%**
Indien de netto-dekkingsgraad lager is dan 100%, dient een herstelplan te worden opgesteld om aan de solvabiliteitseisen te voldoen binnen een door CBA gestelde periode. Indien de netto-dekkingsgraad hoger ligt dan 115% is er sprake van een ruim voldoende financiële positie. Omdat het weerstandsvermogen waarmee de netto-dekkingsgraad wordt vastgesteld afhankelijk is van de beleggingsmix, hangen deze grenzen feitelijk af van de actuele beleggingsmix.

Op basis van vorenstaande eisen is het volgende premiebeleid afgesproken:

Premiebepaling

Financiële positie

Bruto-dekkingsgraad <100%

Bruto-dekkingsgraad >100% en Netto-dekkingsgraad < 100%

100% < Netto-dekkingsgraad <= 115%

Netto-dekkingsgraad > 115%

Berekende premie

Kostendekkende premie + benodigde storting om bruto-dekkingsgraad op 100% te brengen

Kostendekkende premie + opslag op premie om de netto-dekkingsgraad van 100% binnen 8 jaar te bereiken

Kostendekkende premie

Korting op kostendekkende premie

Bij deze tabel geven wij de volgende toelichting.

- De kostendekkende premie wordt bepaald op basis van bovenstaande definitie. Indexatie wordt verondersteld uit overrente te worden gefinancierd.
- De bruto-dekkingsgraad wordt bepaald op basis van het aanwezige vermogen gedeeld door de VPV.
- De netto-dekkingsgraad wordt bepaald op basis van het aanwezige vermogen minus het weerstandsvermogen, gedeeld door de VPV.
- Indien de bruto-dekkingsgraad beneden 100% ligt, wordt de kostendekkende premie betaald plus een éénmalige extra storting om de bruto-dekkingsgraad binnen 1 jaar op 100% te brengen.
- Wanneer de bruto-dekkingsgraad hoger ligt dan 100% en de netto-dekkingsgraad lager ligt dan 100%, wordt de kostendekkende premie betaald plus een opslag om op termijn aan de solvabiliteitseisen van CBA te voldoen.
- Indien de netto-dekkingsgraad inligt tussen 100% en 115%, wordt de kostendekkende premie betaald.
- Boven een netto-dekkingsgraad van 115%, kan eventueel een korting op de kostendekkende premie worden verleend.

Bovenstaande beleid geeft de directie een richtlijn hoe te handelen, gehoord de Raad en actuaris. De directie kan na goedkeuring door de Raad evenwel afwijken van bovenstaand model om haar moverende reden.

7.3. Deelnemersbijdrage

De deelnemers zijn per jaar een eigen bijdrage in de kosten van de pensioenregeling verschuldigd. Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba bepaalt op grond van het beleid in dit hoofdstuk jaarlijks de door werkgevers en werknemers gezamenlijk verschuldigde premie. De verdeling van deze totale premie in werkgeversbijdrage en werknemersbijdrage wordt per werkgever door werkgevers en werknemers onderling overeengekomen¹⁸.

7.4. Maximale bijdrage werkgever

De maximale totale bijdrage is gelijk aan 22,0% van de salarissom, derhalve bedraagt de maximale bijdrage van de werkgever het verschil tussen 22,0% van de salarissom minus de deelnemersbijdrage.

¹⁸ In afwijking van deze beschrijving is in het pensioenreglement bepaald dat de hoogte van de werknemerspremie middels een Raadsbesluit wordt vastgesteld. In het bovenstaande is de huidige praktijk beschreven; het reglement zal te zijner tijd op dit punt worden aangepast.

Indien de premie het maximale percentage overschrijdt, dienen in beginsel additionele maatregelen te worden getroffen om ervoor te zorgen, dat de berekende premie daalt tot het maximumniveau (zie hiervoor ook hoofdstuk 8.4 en 8.5).

7.5 Minimale bijdrage werkgever

De minimumbijdrage is gelijk aan de deelnemersbijdrage. Dit houdt in dat de minimale bijdrage van de werkgever 0% bedraagt.

8. Indexatiebeleid

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagbeleid. Het bestuur zal daarmee uitsluitend indexaties toekennen voor zover de financiële positie van het NPR 2005 dat toelaten. Het indexatiebeleid is als volgt:

- De directie van het pensioenfonds streeft ernaar om de premievrije pensioen-aanspraken en ingegane pensioenen jaarlijks te indexeren. De toeslag bedraagt ten hoogste de helft van de stijging van het jaarcijfer van de algemene loonaanpassing van de pensioengevende salarissen zoals vastgesteld door de Centrale Bank van Aruba (CBA), indien en voorzover hiertoe voldoende middelen in het pensioenfonds aanwezig zijn.
- De door actieve deelnemers reeds opgebouwde pensioenen worden gedurende het deelnemerschap jaarlijks per 1 januari met tenminste hetzelfde percentage verhoogd als waarmee de premievrij en ingegane pensioenen worden verhoogd, indien en voorzover de middelen het toelaten. Indien de middelen van het pensioenfonds het toelaten, kan vorenbedoeld percentage verhoogd worden tot ten hoogste de volledige stijging van het jaarcijfer van de algemene loonaanpassing van de pensioengevende salarissen zoals vastgesteld door de CBA.

Om bovenstaand beleid te concretiseren heeft de directie besloten om de indexatie slechts dan te verlenen, wanneer de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat. In onderstaande tabel wordt dit schematisch weergegeven:

INDEXATIETABEL ¹⁹	
Financiële positie	Indexatie actieven resp. inactieven
Bruto-dekkingsgraad <105%	Geen indexatie
Bruto-dekkingsgraad > 105% en Netto-dekkingsgraad <100%	Gedeeltelijke indexatie
Netto-dekkingsgraad > 100%	Volledige indexatie (100% van prijsindex c.q. halve prijsindex), mits hierdoor niet de netto-dekkingsgraad beneden 100% daalt

¹⁹Directie is voornemens een onderzoek te starten om de grenzen van de indexatietabel te evalueren.

Bovenstaande tabel wordt in beginsel als uitgangspunt gebruikt bij het bepalen van de mate van indexatie. Hiervan kan door de directie na goedkeuring door de Raad van Toezicht om moverende redenen worden afgeweken. Er geldt geen maximum op de prijsindex van enig jaar.

De beslissing voor indexering behoeft de goedkeuring van de Raad van Toezicht²⁰.

²⁰De directie is in discussie met de stakeholders aangaande de uitvoering van de indexatiebepaling, aangezien de algemene loonaanpassing niet door de CBA wordt vastgesteld.

9. Financiële sturingsmiddelen

9.1 Premiebeleid

Uit hoofdstuk 7 blijkt dat de werkgever elk jaar de deelnemersbijdrage aanvult tot de benodigde premie in dat jaar. Kortingen en opslagen op de premie zijn in enig jaar mogelijk afhankelijk van de vermogenspositie per 31 december van het voorgaande boekjaar. De totale bijdrage voor de pensioenregeling is over enig jaar gemaximeerd. De minimale bijdrage voor de werkgever is 0%. Terugstortingen aan de werkgever (indien financiële positie dermate gezond is) zijn niet mogelijk.

9.2. Beleggingsbeleid

Uit hoofdstuk 6 blijkt dat het strategisch beleggingsbeleid door middel van een ALM-studie wordt afgestemd op de verplichtingen van het pensioenfonds, inclusief het streven naar indexering van de opgebouwde, ingegane pensioenen en premievrije pensioen-aanspraken. Door het strategische beleggingsbeleid om de drie à vijf jaar te herijken aan de hand van een nieuwe ALM-studie en het jaarlijks evalueren van de werkelijke performance tegenover de meest recente ALM-studie, kan er worden ingespeeld op wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van de directie van het pensioenfonds, dit na goedkeuring van de Raad van Toezicht.

9.3. Indexeringsbeleid

In hoofdstuk 8 wordt het streven van de directie naar indexering van de reeds opgebouwde aanspraken van de actieve deelnemers, de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenaanspraken toegelicht. Hieruit blijkt het volgende streven:

- De directie van het pensioenfonds streeft ernaar om de premievrije pensioenaanspraken en ingegane pensioenen jaarlijks te indexeren, indien en voorzover hiertoe voldoende middelen in het pensioenfonds aanwezig zijn.
- De door actieve deelnemers reeds opgebouwde pensioenen worden gedurende het deelnemerschap jaarlijks per 1 januari met tenminste hetzelfde percentage verhoogd als waarmee de premievrij en ingegane pensioenen worden verhoogd, indien en voorzover de middelen het toelaten.
- In het verleden opgelopen indexeringsachterstand wordt ingehaald, zodra de financiële positie van het fonds daarvoor, gehoord de actuaris, voldoende ruimte biedt. Hierbij wordt het verleden beperkt tot de direct voorafgaande periode van vijf jaar.

9.4. Beperking pensioenopbouw pensioenregeling

Het pensioenreglement geeft de directie na goedkeuring door de Raad de mogelijkheid om de pensioenopbouw te beperken, indien de bijdragen over enig jaar niet voldoende zijn (= indien benodigd premiepercentage voor enig boekjaar hoger uitkomt, dan de maximumpremie van 22,0% van de salarissom) om de over dat jaar te verwerven pensioenrechten te dekken.

In dat geval zal de directie echter eerst bezien of de bijdragen uit de vrije middelen van het pensioenfonds kunnen worden aangevuld tot het vereiste niveau. Voorzover dat niet mogelijk is, worden de pensioengrondslagen van de actieve deelnemers in dat jaar zodanig verlaagd dat de bijdrage, eventueel vermeerderd met de hiervoor bedoelde vrije middelen, dekkend is.

9.5. Korting opgebouwde aanspraken in pensioenregeling

Indien de beperking van de pensioenopbouw pensioenregeling niet voldoende blijkt om het tekort aan bijdragen te compenseren, behoudt de directie na goedkeuring door de Raad de mogelijkheid om de opgebouwde pensioenaanspraken van alle deelnemers te korten.